

แนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกอง
ประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน*
GUIDELINES FOR PROMOTING READINESS FOR SELF-DIRECTED
LEARNING AMONG REGULAR MILITARY PERSONNEL
IN BASIC NON-FORMAL EDUCATION PROGRAM

มณฑิตา ชมดี, วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา

Montita Chomdee, Worarat Pathumcharoenwattana

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

Corresponding Author E-mail: montitachom@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาปัจจัยในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน 2. นำเสนอแนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ พลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ปัจจัยในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. แนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการ ดังนี้ 1. สัมพันธภาพกับครูและเพื่อน 2. การเห็นคุณค่าในตนเอง 3. บทบาทของครู 4. การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำสำคัญ: ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง; พลทหารกองประจำการ; หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน

Abstract

Objectives of this research article aimed: 1. To study the factors promoting readiness for self-directed learning and promoting guidelines for promoting readiness for self-directed learning among regular military personnel in basic non-formal education program. The research samples consisted of 1,140 high school students.

The research instruments comprised a questionnaire form. The findings of this research were as follows: 1. Factors promoting readiness for self-directed learning among regular military personnel in basic non-formal education program by overall was at high level. 2. Guidelines for promoting readiness for self-directed learning consisted of: 1. relationship with teachers and peers, 2. self-esteem, 3. roles of teachers, 4. teaching that promoted self-directed learning, 5. achievement motivation.

Keywords: Self-Learning Readiness; Regular Military Personnel; Basic Non-Formal Education Program

บทนำ

จากสภาพปัญหาที่ผ่านมาทุกปี ชายไทยที่มี อายุ 21 ปีบริบูรณ์ทุกคน เข้ารับการตรวจเลือกทหารเป็นทหารกองประจำการ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (2497) พบว่า ผู้ผ่านการคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการ จำนวนหนึ่งยังไม่จบการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเด็กและเยาวชนจำนวนมาก ที่ขาดและพลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ด้วยข้อจำกัดในด้านทรัพยากร ต้องออกจากระบบการศึกษากลางคันเพิ่มขึ้นและเพิ่มขึ้น ตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น และในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (กรมควบคุมโรค, 2563) การจัดการเรียนการสอนด้วยระบบออนไลน์ เป็นสาเหตุสำคัญให้เยาวชนส่วนใหญ่จากครอบครัวที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียน

กองทัพพบได้มีนโยบายส่งเสริมด้านการศึกษโดยให้ทหารกองประจำการที่มีคุณวุฒิ การศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการศึกษาระหว่างประจำการ โดยการนำแนวทางการจัดกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบ ที่ยืดหยุ่นหลากหลาย สอดคล้องกับการฝึกและภาระกิจทางทหาร เน้นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2559) ดังนั้น พลทหารกองประจำการจะสำเร็จการศึกษา ต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การศึกษาด้วยตนเองให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่ม วินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมาย แสวงหาแหล่งความรู้ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และการประเมินผลการเรียน อาจจะช่วยด้วยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม (Knowles, 1975)

คุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Guglielmino, 1977) มีองค์ประกอบ ดังนี้ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ความรักในการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในเชิงบวก และความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษา การเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคคลนั้น ๆ และสามารถเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีความพร้อม ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่จะชี้นำการเรียนรู้ของตนเอง อาชัญญา รัตนอุบล (2551) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ ดังนี้ 1. ผู้เรียน ทำหน้าที่นำตนเอง เริ่มตั้งแต่การกำหนดความต้องการ การออกแบบแผนการเรียนรู้ กำหนดแหล่งทรัพยากร และประเมินผลการเรียนรู้ 2. ผู้สอน ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะอาด เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3. แหล่งการเรียนรู้ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ ดังนั้น การศึกษาปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ ประกอบด้วย ปัจจัยภายในตัวผู้เรียน เป็นลักษณะการขึ้นการเรียนรู้ภายในตัวของผู้เรียนเอง เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และการจูงใจตนเอง สามารถคาดการณ์ไกลสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต เชื่อมมันและเห็นตนมีคุณค่าและมีวินัยในตนเอง และปัจจัยภายนอกที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับรู้ เพื่อให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (5) ที่ระบุว่าสถาบันการศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก และใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้สูงสุด (กรมวิชาการ, 2546)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อวางแผนทางการส่งเสริมความพร้อมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองพลทหารกองประจำการ และส่งผลให้ทหารกองประจำการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม

2. ประชากร

ได้แก่ พลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,140 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2. ลักษณะมุ่งอนาคต 3. การเห็นคุณค่าในตนเอง 4. ความมีวินัยในตนเอง และปัจจัยภายนอก 5 ด้าน ได้แก่ 1. การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 2. บรรยากาศการเรียนการสอน 3. บทบาทของครู 4. แหล่งเรียนรู้ 5. สัมพันธภาพกับครูและเพื่อน

ตอนที่ 2 แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน ในศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนและตามอัยาศัยอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนและตามอัยาศัยอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนและตามอัยาศัยอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และ ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนและตามอัยาศัยอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทำการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และทางเว็บไซต์หรืออินเทอร์เน็ต การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) จำนวน 10 คน กับผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย ผู้บริหารและครูของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษานอกระบบ ประกอบการวางแผนทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้พลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูล (Unit of Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประกอบด้วย

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.62) การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.61) ลักษณะมุ่งอนาคต ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.62) สัมพันธภาพกับครูและเพื่อน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.58) บทบาทของครู ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.62) ความมีวินัยในตนเอง ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.62) การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.66) บรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.69) อันดับสุดท้ายคือ แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.79) ตามลำดับ

1.2 ผลการศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผลประเมินภาพโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.67) ความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.68), การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.69), การมองอนาคตในเชิงบวก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.73) ความรักในการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.67) , ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.65) , ความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษาการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.72) อันดับสุดท้ายคือ ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.65) ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับการมองเห็นคุณค่าในตนเอง ($r=.69$) และ สัมพันธภาพกับครูและเพื่อน ($r=.68$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r=.66$) บทบาทของครู ($r=.65$) ความมีวินัยในตนเอง ($r=.65$) ลักษณะมุ่งอนาคต ($r=.62$) บรรยากาศการเรียนการสอน ($r=.61$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r=.60$) และแหล่งเรียนรู้ ($r=.58$) ระดับนัยสำคัญที่ .01

2. นำเสนอแนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regress Analysis) (Stepwise Regression) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ของสมการทำนายที่ได้รับการคัดเลือกมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในระดับค่อนข้างสูง คือ .835 และค่าประสิทธิภาพการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.69 ได้ 69.6 % ค่าประสิทธิภาพการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.69 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Std. Error) เท่ากับ 0.31 แนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 พบตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำ

ตนเอง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สัมพันธภาพกับครูและเพื่อน การมองเห็นคุณค่าของตนเอง บทบาทของครู การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับชั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีอยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของวีรพล แก้วพันธ์อ่ำ และคณะ (2563) เรื่อง ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูง ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.47) การจัดการเรียนการสอนด้วยระบบออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา วาโย และคณะ (2563) เรื่อง การเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน พบว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดความต่อเนื่อง ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้เรียนพลทหารกองประจำการ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่สามารถควบคุมและใช้สติปัญญาอารมณ์และร่างกายของตนเองได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ทิศทางของตนเองในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ ตอบสนองความต้องการและเป้าหมายวิธีการที่จะเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับชั้นพื้นฐานสัมพันธภาพกับครูและเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r=.68$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่า ยังมีสัมพันธภาพกับครูและเพื่อนมีมากขึ้นเท่าไร ความพร้อมความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็จะมีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคมกฤษ คำตา (2562) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตแพทย์ชั้นปรีคลินิกมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ความช่วยเหลือในการทำงานกลุ่มหรือกำลังใจในเรื่องที่เรียน จากผลการวิจัยความคิดเห็นต่อสัมพันธภาพกับครูและเพื่อนแล้วพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อสัมพันธภาพกับครูและเพื่อนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.58$) และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อสัมพันธภาพกับครูและเพื่อนแต่ละด้านแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้าพเจ้าและเพื่อนจะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของหน่วยจัดการศึกษาในค่ายทหาร ($\bar{X}=4.05$, $S.D.=0.73$) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้ก่อให้เกิดความสัมพันธอันดีกับเพื่อน ซึ่งส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการเรียน ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนสัมพันธภาพกับครูและเพื่อน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมในสถานการณ์โควิด-19 ในการกระตุ้นผู้เรียนให้ช่วยเหลือ แบ่งปัน แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันในบริบทของทหาร

การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r=.69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่า ยิ่งมีการเห็นคุณค่าในตนเองของพลทหารกองประจำการ มีมากขึ้นเท่าไร ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระ ยอน (2562) เรื่องปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกำแพงเพชร ราชอาณาจักรกัมพูชา พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยความคิดเห็นต่อการเห็นคุณค่าในตนเองแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, $S.D.=0.61$) และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อการเห็นคุณค่าในตนเองแต่ละด้านแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนมีความสามารถและทำประโยชน์ได้ ($\bar{X}=4.10$, $S.D.=0.78$) เป็นการแสดงให้เห็นถึงขอบเขตความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าในตนเองเป็นคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นภาวะความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง บุคคลมีการพัฒนาและสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าอย่างเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นควรส่งเสริมการประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองของตนเองเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมเพื่อมอบหมายโครงการเรียนรู้รายบุคคล โดยการวางแผนผ่านกิจวัตรประจำของพลทหารกองประจำการ

บทบาทของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r=.65$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่า บทบาทของครูมีมากขึ้นเท่าไร ความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ ดวงมณี (2559) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ พบว่า บทบาทของครูในการอำนวยความสะดวก

ในการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำแหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนมีความมั่นใจบริหารโครงการเรียนรู้ของตนเองได้สำเร็จ จากผลการวิจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของครู กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.62) และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของครู แต่ละด้านแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูกระตุ้นให้นักศึกษาคิดทางเลือกที่หลากหลายเพื่อใช้ในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.811) และครูแนะนำหนังสือ เอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.72) ตามลำดับ บทบาทครูจึงเน้นการชี้แนะเพื่อให้เกิดองค์ความรู้แก่ผู้เรียนให้เป็นการศึกษาเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมบทบาทของครู ได้แก่ บทบาทของครูต่อตนเองคือ การพัฒนาตนเองด้วยการศึกษา อบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน บทบาทครูต่อเพื่อนร่วมงานหรือการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ วิธีการสอน การส่งต่อภาระหน้าที่ระหว่างครูด้วยกัน และบทบาทครูต่อนักศึกษา คือการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปรับแนวทางการเรียนรู้ ส่งเสริมผู้เรียน เกิดการตระหนักรู้ ค้นพบความชอบและความถนัดของตนเอง สร้างเป้าหมายในชีวิต มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และสร้างความรู้ด้วยตนเองได้เต็มศักยภาพ

การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r=.66$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีมากขึ้นเท่าไร ความพร้อมความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนพณัฐ เลิศสุทธีผล และคณะ (2562) เรื่อง การรับรู้ในหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และความพร้อมในการชี้นำตนเองของผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษด้วยแรงจูงใจที่แตกต่างกันสองประเภท พบว่า ผลการวิจัยในการพัฒนาทฤษฎีและกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และช่วยส่งเสริมภาวะการนำตนเองในตัวเองในตัวผู้เรียน รวมทั้งช่วยกระตุ้นความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียน จากผลการวิจัยความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแต่ละด้านแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้าพเจ้าได้พบความถนัดและวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.86) การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นลักษณะซึ่งผู้เรียน มีความต้องการของตนเอง มีความรับผิดชอบแสวงหาแหล่งเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง ดังนั้น แนวทางการสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาสาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน มีการสำรวจ

ค้นหา แนะนำแหล่งความรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้เต็มศักยภาพโดยกำหนดแผนการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายให้มีความรู้และรู้จักเลือกข้อมูลที่มีอยู่อย่างมากมาย นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของทหาร

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r=.60$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่า ยังมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีมากขึ้นเท่าไร ความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น เป็นแรงผลักดัน เป็นความปรารถนา และความพยายามอย่างสูงของบุคคล ด้วยความมุ่งมั่น เอาชนะอุปสรรคและบรรลุเป้าหมาย เพื่อผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานความเป็นเลิศที่ตนเองตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา ทวีชาติ (2560) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และสามารถร่วมกันพยากรณ์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรู้จักการวางแผน มีการทำนายหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าที่ชัดเจน จากผลการวิจัยความคิดเห็นต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.62) และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แต่ละด้านแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้าพเจ้าตั้งเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้เพื่ออนาคตไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.79) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และสามารถร่วมกันพยากรณ์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรู้จักการวางแผน มีการทำนายหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าที่ชัดเจน ดังนั้น แนวทางการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ขึ้น ครูช่วยวิเคราะห์เป้าหมาย ความชอบ ความถนัด ส่งเสริมจินตนาการสร้างภาพอนาคตความหวังด้านการศึกษาและความสำเร็จในอนาคต และช่วยให้คำปรึกษาเพื่อวางแผนออกแบบเส้นทางการใช้ชีวิตในอนาคต

องค์ความรู้จากการวิจัย

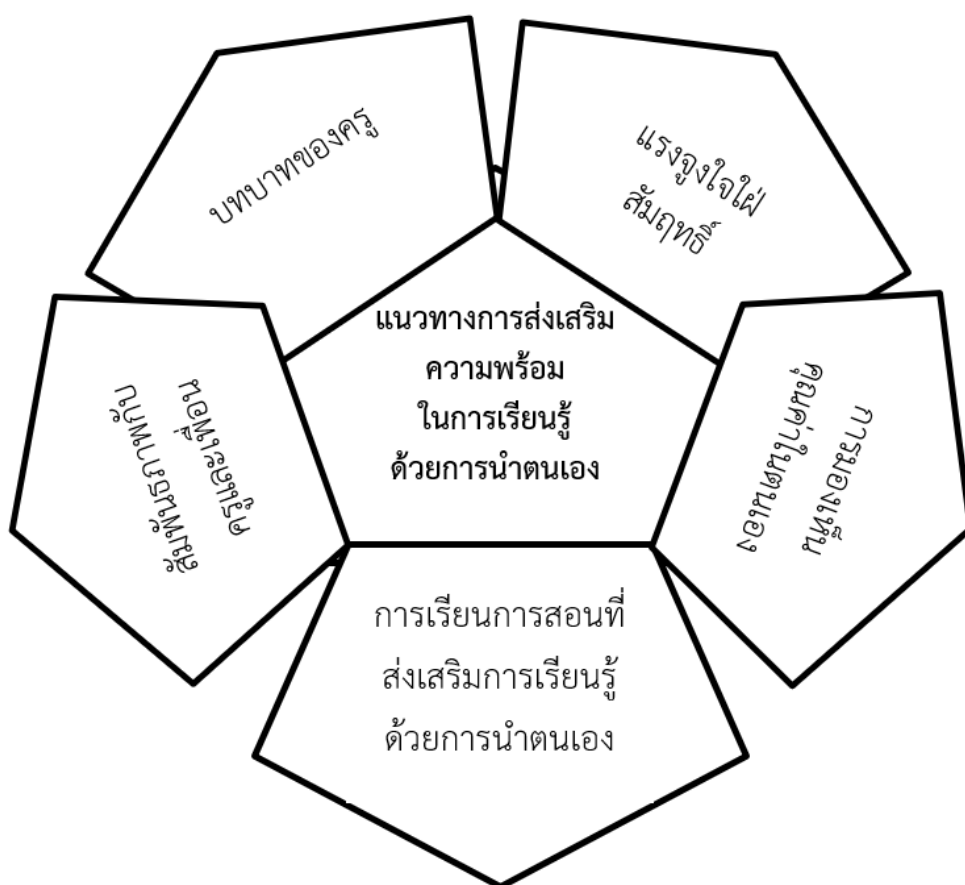
องค์ความรู้จากการวิจัยสามารถนำไปสร้างแนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับชั้นพื้นฐานอธิบายได้ดังนี้

1. ด้านสัมพันธภาพกับครูและเพื่อน ควรส่งเสริมกิจกรรมกิจกรรมกลุ่มในบริบทของทหาร เพื่อสร้างสัมพันธภาพด้วยการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร ใกล้ชิดช่วยเหลือเกื้อกูลกันในบริบทของทหาร
2. ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ควรส่งเสริมด้วยการประเมินตนเองเป็นรายบุคคลการจัดกิจกรรมโครงการเรียนรู้ผ่านกิจวัตรประจำของพลทหารกองประจำการ

3. ด้านบทบาทของครู ควรส่งเสริมบทบาทครูต่อตนเองให้มีการพัฒนาตนเอง บทบาทครูต่อเพื่อนร่วมงานหรือการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์และการส่งต่อภาระหน้าที่ และบทบาทครูต่อนักศึกษาพลทหารกองประจำการ จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนปรับแนวคิด สร้างเป้าหมายและสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เต็มศักยภาพ

4. ด้านการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตร การสำรวจ ค้นหา แนะนำแหล่งความรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของทหารกองประจำการ

5. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ควรสนับสนุนผู้เรียนในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง ส่งเสริมจินตนา สร้างภาพอนาคต ตั้งเป้าหมายด้านการศึกษาเพื่อการดำรงชีพในอนาคต

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อวางแนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายส่งเสริมปัจจัยที่มุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างต่อเนื่อง ก่อนที่จะเริ่มการเรียนรู้ใหม่ ควรกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อให้มีการกระตุ้นให้คุณมุ่งมั่นและมีการตัดสินใจที่เหมาะสมในการดำเนินการต่อไป สร้างแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น การจัดทำรายการสิ่งที่ต้องทำ การกำหนดเวลาที่เหมาะสมและการใช้เครื่องมือเพื่อติดตามความคืบหน้า

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้สอนวางแนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ควรทำการศึกษาวิเคราะห์ ปัญหาและแนวทางการเรียนการสอน เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ศึกษาแนวคิดและหลักการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องการสอน วิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่ม เช่น ระดับความรู้ รูปแบบการเรียนรู้ และความสนใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน
2. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแนวทางส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน
3. ควรนำแนวทางในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้มาศึกษาวิจัยต่อยอดในการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2559). *คู่มือการดำเนินงานการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551* (กลุ่มเป้าหมายในหน่วยทหาร). กรุงเทพฯ: รังสีการพิมพ์.

- กรมควบคุมโรค. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). สืบค้น 25 ตุลาคม 2564, จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/news.php>
- กรมวิชาการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คมกฤษ คำตา. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตแพทย์ ชั้นปรีคลินิกมหาวิทยาลัยนเรศวร (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระ ยอน. (2562). ปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกำแพงเพชร ราชอาณาจักรกัมพูชา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพณัฐ เลิศสุทธีผล และคณะ. (2562). การรับรู้ในหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และความพร้อมในการชี้นำตนเองของผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษด้วยแรงจูงใจที่แตกต่างกันสองประเภท. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 13(3), 425-437.
- พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497. (2497, 16 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 71 ตอนที่ 13. น. 195-226.
- ปนิดา ทวีชาติ (2560) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 28. *วารสารการวัดผล การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 23(1), 143-153.
- วิทยา วาโย และคณะ. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19: แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. *วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 14(34), 285-298.
- วีรพล แก้วพันธ์อำ และคณะ. (2563). ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(1), 98-112.
- อาชัญญา รัตนอุบล. (2551). *พัฒนาการการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาทิตยา ดวงนิ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. *วารสารแพทยนาวิ*, 44(2), 19-35.
- Guglielmino, L. M. (1977). *Development of the self-directed learning readiness scale*. The United States of America: University of Georgia.

Knowles, M. (1975). Adult learning processes: Pedagogy and andragogy. *Religious Education*, 72(2), 202-211.

